

Teema: VALIMISKAEBUS RVT/VVK 25.05 TOIMINGU PEALE (Re: VVK tegevuse ja toimingute vaatlemine seoses 25.05 koosolekuga (Re: KAASAMISTAOTLUS: VVK töökorra täiendamine))

Saatja: Märt Pöder <tramm@p6drad-teel.net>

Kuupäev: 28.05.26, 21:00

Saaja: Valimisteenistuse info <info@valimised.ee>

VALIMISKAEBUS RVT/VVK 25.05 TOIMINGU PEALE

Vaidlustan VVK 25.05 koosoleku 2. päevakorrapunktis (vt viidet allpool) käsitlemisele tulema pidanud materjalide edastamata jätmise.

Kui VVK leiab, et RVT tegutses materjali ligipääsu piirates ja seda edastamata jättes VVK ülesandel, siis eeldan, et VVK edastab kaebuse PSJKS §38 lg2 ettenähtud korras Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumile. Sel juhul palun edastada kirjalikud selgitused ühtlasi kaebajale.

Kaebaja oli end 22.05 esitlenud RKVS §19⁴ lg2 tähenduses valimisvaatlejana MTÜ Ausad Valimised esindaja ning eraisikuna (vt kirja allpool) ja oli alustanud VVK 25.05 avaliku koosoleku ettevalmistavate toimingute vaatlemist.

VVK 25.05 avaliku koosoleku 2. päevakorrapunktis arutati RKVS §48² lg3 p2 kirjeldatud tehniliste nõuete kehtestamist ning tutvustati RVT juhi Arne Koitmäe poolt ülevaatlikult nõuete esialgset versiooni, mis olevat tema VVK koosolekul esitatud väidete kohaselt edastatud ka VVK liikmetele.

Nõuete esialgse versiooni tutvustamist nimetati VVK koosolekul RVT juhi Arne Koitmäe poolt "eelnoõ esimeseks lugemiseks", kuigi tegu pole teadaolevalt seaduseelnõu ega muu õigustloova aktiga, mida on Riigikohus eristanud VVK otsustest kui alamalseisvatest aktidest nt kaasuste 5-19-20 lahendi p13 ja 5-23-20 lahendi p83.

Kuna VVK otsus ei ole eelnõu ega muu õigustloov akt, siis on õigusvastane selle kavandi AvTS §35 lg2 p1 alusel ligipääsu piiramine nagu seda kirjeldab RVT esindaja 25.05 kl 13:10 saadetud kirjas (vt allpool). Seega on õigusvastane ka materjali edastamata jätmine AvTS §35 lg2 p1 alusel asutusesiseseks kasutamiseks kuulutamise tõttu.

Kuna VVK koosolekud on RVKS §12 lg3 järgi avalikud ja RKVS §19⁴ lg1 järgi on igaühel õigus RVT/VVK tegevusi ning toimingud vaadelda, siis pidi olema kaebajal õigus vaadelda VVK koosoleku 2. päevakorrapunkti jaoks ettevalmistatud kavandit. Põhimõttelist õigust kavandile möönab ka RVT oma vastuses, kui keeldub kavandi edastamist asutusesiseseks kasutamiseks tunnistamise tõttu.

Kuna kaebaja vaatles RVT/VVK tegevusi ja toiminguid seoses VVK 25.05 koosoleku ja selle ettevalmistamisega, siis riivas kavandi edastamata jätmine tema õigusi vaatlejana. Kuna keeldumine toimus vahetult enne koosoleku algust kl 13:10, mil kaebaja oli juba teel VVK füüsilises asupaigas toimunud koosolekule, siis sai kaebaja keeldumisest teada alles pärast koosoleku lõppu oma postkasti avades ega teadnud seetõttu võtta midagi oma õiguste riive vastu ette VVK koosolekul viibides.

Seadus ei täpsusta, mis staatuses RKVS §48² lg3 p2 kirjeldatud tehnilised nõueded enne kehtestamist, kuid kuna nende kehtestamine on VVK seadusest tulenev ülesanne, siis on nii kavandi edastamine kui selle edastamisest keeldumine seotud VVK ülesannete täitmisega ning RVKS §12 lg3 sätestatud avalike koosolekute ja RKVS §19⁴ lg1 sätestatud tegevuste ja toimingute vaatlemisõiguse kontekstis vaidlustatav toiming.

TAOTLUSED

Kaebaja taotleb:

1. VVK 25.05 koosoleku 2. päevakorrapunktis tutvustamisele tulnud materjali AvTS §35 lg2 p1 alusel asutusesiseseks kasutamiseks kuulutamise tunnistamist õigusvastaseks.
2. VVK 25.05 koosoleku 2. päevakorrapunktis tutvustamisele tulnud ja VVK liikmetele jt asjaosalistele kättesaadavaks tehtud elektroonilise hääletuse tehniliste nõuete kavandi edastamist talle.

Kui kaebus edastatakse Riigikohtule, siis täiendavalt:

3. Kui kohtu arvates RVKS §12 lg3 koosolekute avalikkus ja RKVS §19⁴ lg1 õigus vaadelda RVT/VVK tegevusi ning toiminguid ei hõlma tutvumist RVT/VVK poolt arutatavate materjalidega, siis põhiseaduslikkuse järelevalve algatamist RKVS §12 lg3 sätestatud koosolekute avalikkuse või laiemalt RVKS valimistoimingute avalikkuse ning RKVS §19⁴ lg1 sätestatud vaatlemisõiguse kooskõlasuse osas PS §1 demokraatlikkuse ja PS §56 sätestatud kõrgeima riigivõimu teostamisega seotud rahva õigusega omalt poolt kontrollida valimiste läbiviimise sammude, sh valimiste ettevalmistamise korrektsust.

Märt Pöder // MTÜ Ausad Valimised
+372 55643754 | ausadvalimised.ee

25.05.26 13:10 Elis Jürgens kirjutas:

Tere,

1. päevakorrapunkti puudutav järelevalve taotlus on kättesaadav Riigikogu dokumendiregistris: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/dokumendiregister/dokument/9ae23a55-d009-4cfl-a92e-586b8598d0ef/>.

2. päevakorrapunkti puudutavaid materjale ei ole võimalik väljastada, kuna need on tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks. Avaliku teabe seaduse § 35 lõike 2 punkti 1 kohaselt võib riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse või avalik-õigusliku juriidilise isiku juht tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks õigustloovate aktide eelnõud enne nende kooskõlastamiseks saatmist või vastuvõtmiseks esitamist.

Lugupidamisega,
Elis Jürgens
elis.jyrgens@valimised.ee
Nõunik
Riigi valimisteenistus

-----Original Message-----

From: Märt Pöder <tramm@p6drad-teel.net>

Sent: Friday, May 22, 2026 9:50 AM

To: VVK <vvk@valimised.ee>

Cc: Valimisteenistuse info <info@valimised.ee>; Kadri Masing <kadri.masing@valimised.ee>

Subject: VVK tegevuse ja toimingute vaatlemine seoses 25.05 koosolekuga (Re: KAASAMISTAOTLUS: VVK töökorra täiendamine)

Lgp VVK!

Kasutan võimalust ja esitlen end RKVS §19⁴ lg2 tähenduses kui eraisikust valimisvaatlejat ja ühtlasi valimisvaatlejate huvikaitset teostava MTÜ Ausad Valimised esindajat. Annan ühtlasi märku, et olen sellega alustanud VVK tegevuse ja toimingute vaatlemist.

Olete kuulutanud välja avaliku koosoleku:

*

<https://www.valimised.ee/et/vabariigi-valimiskomisjoni-koosolek-25-mail-2026>

Koosoleku päevakorras on 5. punktina VVK töökorra arutamine, aga jätkuvalt pole vastust MTÜ kaasamistaotlusele, mida oleme nüüd juba vähemalt kolm korda eri vormides esitanud. Kuna päevakorrapunkti arutelu puudutab vahetult valimisvaatlejaid, aga ka teisi VVK avalike koosolekute jälgimisest huvitatuid, siis palun edastada koosolekul 5. päevakorrapunkti all arutusele tulevad materjalid viivitamata ka meile ning kaasata MTÜ sõnaõigusega päevakorrapunkti arutelusse.

Ühtlasi palun edastada ülejäänud päevakorrapunkte puudutavad materjalid, sh 1. päevakorrapunkti puudutav järelevalve taotlus ja 2. päevakorrapunkti puudutavad tehnilised nõuded jmt, et saaksin vaatlejana VVK tegevust ja toiminguid sisuliselt jälgida.

Märt Pöder // MTÜ Ausad Valimised
+372 55643754 | ausadvalimised.ee

06.05.26 13:44 Kadri Masing kirjutas:

Tere,
vastan Vabariigi Valimiskomisjoni esimehe palvel, et komisjon on taotluse kätte saanud ning kujundab oma seisukoha.

Kadri Masing
Riigi valimisteenistus
nõunik

-----Original Message-----

From: Märt Pöder <tramm@p6drad-teel.net>
Sent: Monday, May 4, 2026 2:53 AM
To: VVK <vvk@valimised.ee>
Cc: Valimisteenistuse info <info@valimised.ee>
Subject: Re: KAASAMISTAOTLUS: VVK töökorra täiendamine

Lgp VVK!

Juhendasite 4.03 koosoleku lõpus esitama VVK esimehele formaalse kaasamistaotluse, kuid 17.03 esitatud taotlusele ei paista olevat VVK vastanud ega taotlust teadaolevalt arutanud ei 26.03 ja 1.04 koosolekutel ega 20.03 ja 13.04 avalikkuse eest salaja toime pandud koosolekutel, mille käiku polnud valimisvaatlejatel koosolekute puuduliku korralduse tõttu võimalik jälgida, kuid protokollide põhjal ei paista ka neil olevat MTÜ kaasamistaotlust arutatud.

MTÜ-ni pole ka jõudnud VVK vastus kaasamistaotlusele.

Kuigi VVK pole teadaolevalt liitunud hea õigusloome [1] ega kaasamise tavadega [2] võiks nende järgmine olla siiski kohustuslik igale endast lugupidavale avalikule asutusele, aga eriti sellistele, mille üle järelevalve teostamine on RVKS §19⁴ lg1 alusel eksplitsiitselt antud kodanikuühiskonna vaatlejate kätte.

MTÜ Ausad Valimised on 2012. aastal asutatud ühing, mille eesmärk on tagada Eesti Vabariigis vabad ja demokraatlikud valimised, mille tulemuste kujunemine on aus ning vaadeldav. Ühing toetab ja esindab valimisvaatlejaid nende ühiste huvide kaitseks, vahendab kohalike ja rahvusvaheliste valimisvaatlejate kogemust, osaleb seadusloomes ning aitab kodanikuühiskonna poolelt kaasa demokraatliku legitimeerimisele tagamisele.

Valimisvaatlejate esindusühingu kaasamine VVK töökorra arutamisse on vajalik, et tagada RVKS §12 lg3 ja RVKS §19⁴ lg1 sisuline täitmine ning kodanikuühiskonna vaatlejate järelevalve VVK koosolekute, tegevuse ja toimingute üle. Arvestades, et VVK on viimase aasta jooksul oma koosolekute korraldamisel valimisseaduste

nõuete vastu korduvalt eksinud, mida on Riigikohus kinnitanud kaasuste 5-25-7, 5-25-24, 5-25-27, 5-25-45, 5-25-47, 5-25-48 ja 5-26-7 lahendites, siis on valimisvaatlejate kui huvirühma kaasamine edasiste VVK poolsete seadusrikkumiste ärahoidmiseks lausa hädavajalik.

Loodan, et vaatamata kahetsusväärsele viivitusele kaasamistaotluse arutamisel leiame kaasamiseks üheskoos kohase formaadi ja suudame edaspidi tagada kodanikuühiskonna tõhusa järelevalve VVK üle.

Märt Pöder // MTÜ Ausad Valimised
+372 55643754 | ausadvalimised.ee

[1]

<https://www.justdigi.ee/oigusloome-arendamine/hea-oigusloome-ja-normit-ehnika/honte-kasiraamat> ja

<https://teenusmajandus.ee/kojast/hea-oigusloome-tava>

[2] <https://riigikantselei.ee/kaasamise-hea-tava> ja

<https://heakodanik.ee/kaasamine/>

17.03.26 14:49 Märtn Pöder kirjutas:

Lgp VVK!

Esitasime lühidalt oma esialgsed ettepanekud ja taotlesime VVK 4.03 koosolekul MTÜ Ausad Valimised kui vaatlejate esindusühingu kaasamist VVK töökorra muutmise arutelusse [1], kuna see vahetult puudutab vaatlejaid ning suurem jagu plaanitavatest muudatustest [2] tulenevad vaatlejate ettepanekutest või nende esitatud kaebuste Riigikohtu lahenditest.

Kuna VVK 4.03 koosolekul töökorra muutmise üle esialgu väga sisulist arutelu ei peetud, ei kahjustanud MTÜ sõnaõigusega kaasamata jätmine sel korral otseselt ühingu ja liikmete huve, kuid hea halduse põhimõttest tulenevalt ja kaasamise heast tavast lähtuvalt on kohane kaasata huvirühmad neid puudutava regulatsiooni aruteludesse.

Taotleme MTÜ Ausad Valimised kaasamist VVK töökorra muutmise aruteludesse, et edaspidi tagada valimimisvaatlejate piisavad võimalused jälgida VVK avalikke koosolekud, koosolekute teemapüstitusi oma huvidest lähtuvalt käsitleda ja tagada niimoodi demokraatliku avalikkuse kaasatus valimiste korralduse, ettevalmistamise ning järelevalvega seotud küsimuste arutelusse.

Märt Pöder // MTÜ Ausad Valimised
+372 55643754 | ausadvalimised.ee

[1] <https://p6drad-teel.net/~p6der/k6/>

Taotlus%20ja%20ettepanekud%20VVK%204.03.2026%20koosolekuga%20seoses.p
d f [2] <https://www.riigikogu.ee/tegevus/dokumendiregister/dokument/c3d9a263-a837-4b4e-b918-a68eb5ef5347/>

Manused:

valimiskaebus_2026_9_vvk_v6i_riigikohus.asice

9.0 KiB